

دیپلماسی اقتصادی ایران زیرسایه توسعه کشورهای منطقه

هاب لجستیکی منطقه در اختیار اردن قرار می‌گیرد؟

اردن و امارات در حال اجرای توافق کلان سرمایه‌گذاری‌های مشترک ۵.۵ میلیارد دلاری به منظور تبدیل اردن به هاب لجستیکی منطقه‌ای هستند. هاب لجستیکی؛ ناحیه یا منطقه‌ای است که به فعالیت‌های لجستیکی مرتبط با حمل‌ونقل، مرتب‌سازی، ارسال و توزیع کالا برای ترانزیت داخلی و بین‌المللی اختصاص داده می‌شود.

به گزارش خبرنگاران گروه صنعت و تجارت گزارش خبر، در همین حال سایر کشورهای منطقه نیز با عقد قراردادهای مختلف به دنبال ارتقای سهم تجارت خود با سایر کشورهای دنیا هستند و در مسیر توسعه اقتصادی باثبات گام برمی‌دارند. بدون تردید این پروژه‌ها تاثیر بسزایی بر محیط ژئواکونومیک ایران و دیپلماسی اقتصادی کشور دارند و می‌توانند این کشورها را در جایگاه رقیب جدی ایران بنشانند.

در سطح تحولات منطقه‌ای، ارتقای چشم‌انداز اقتصادی عربستان که ناشی از انجام اصلاحات اقتصادی جامع انجام شده در هشت سال بوده و حاکی از انتظار رشد قوی در بخش غیرنفتی، به‌ویژه با توجه به اصلاحات اقتصادی و سرمایه‌گذاری‌های کلان در این کشور است را باید از مهم‌ترین تحولات منطقه دانست.

اخیرا دولت اردن و امارات متحده عربی، قراردادی به ارزش ۲.۳ میلیارد دلار برای اجرای پروژه راه‌آهن استراتژیک به امضا رسانده که بندر عقبه را به مناطق معدنی غورالصفی متصل می‌کند. این قرارداد بخشی از توافق کلان سرمایه‌گذاری‌های مشترک میان دو کشور به ارزش ۵.۵ میلیارد دلار به‌شمار می‌رود که در اواخر سال ۲۰۲۳ به امضا رسید. اتخاذ سیاست توسعه حمل‌ونقل کشور عراق با پروژه ملی جاده توسعه، انجام مذاکرات کشورهای شورای همکاری خلیج فارس و اندونزی در مورد انعقاد توافق‌نامه تجارت آزاد و گفت‌وگوی تجاری این اتحادیه با کشور نیوزیلند از موارد مهم خبرساز در هفته‌های اخیر بوده است. اتاق ایران در گزارشی با عنوان «پایش تحولات تجارت جهانی»، مجموعه‌ای از تحولات اخیر را در منطقه ارائه کرده است.

اهمیت اردن در منطقه

با توجه به این قرارداد، که میان دولت اردن و امارات متحده عربی با حضور نخست‌وزیر اردن و وزیر سرمایه‌گذاری امارات متحده عربی به امضا رسید. این پروژه نقش زیرساختی مهمی در توسعه صادرات مواد معدنی همچون فسفات و پتاس ایفا خواهد کرد و اردن را به یک هاب لجستیکی منطقه‌ای تبدیل می‌کند. مطالعات فنی و تفصیلی لازم به منظور ساخت خطوط ریلی و تاسیسات حمل‌ونقل محصولات معدنی طی سال‌های ۲۰۲۴ تا ۲۰۲۵ انجام خواهد شد و اجرای عملیات ساخت‌وساز این خط ریلی از اوایل سال ۲۰۲۶ آغاز خواهد شد.

انتظار می‌رود این پروژه تا سال ۲۰۳۰ به بهره‌برداری برسد. ظرفیت صادراتی اردن با راه‌اندازی این خط ریلی به ۱۶ میلیون تن محصولات فسفات و پتاس افزایش خواهد یافت و از طریق آن، ارتباط مناطق مهم برخوردار از منابع معدنی با بندرهای صنعتی و صادراتی عقبه را تقویت خواهد کرد. همچنین این خط ریلی می‌تواند با بهبود کارایی‌های لجستیکی و افزایش فرصت‌های شغلی در بخش‌های معدن، راه‌آهن و لجستیک، تاثیرات اقتصادی گسترده‌ای برای دو کشور به‌همراه داشته‌باشد.

ارتقای چشم‌انداز اقتصادی عربستان سعودی

اخیرا آژانس رتبه‌بندی استاندارد S&P چشم‌انداز اقتصادی عربستان سعودی را از باثبات به مثبت، ارتقا داده و رتبه بدهی ارزی بلندمدت این کشور را در سطح A حفظ کرده و به اصلاحات اقتصادی جامع انجام شده طی ۸ سال گذشته اشاره کرده است. این ارتقا حاکی از انتظار رشد قوی در بخش غیرنفتی به‌ویژه با توجه به اصلاحات اقتصادی و سرمایه‌گذاری‌های کلان انجام شده در چارچوب چشم‌انداز ۲۰۳۰ بوده است.

این آژانس رتبه‌بندی تاکید دارد؛ این اصلاحات همراه با سرمایه‌گذاری‌ها در بخش‌های جدیدی همچون گردشگری، تولید، لجستیک و معدن به تنوع بخشی اقتصاد عربستان کمک کرده و منجر به تقویت پایداری مالی عمومی شده است.

آژانس S&P ضمن اشاره به تاب‌آوری عربستان در مدیریت نوسانات اقتصادی در بخش نفت و گاز افزوده که این کشور در مسیر تبدیل شدن به یک اقتصاد متنوع‌تر قرار دارد. پیش‌بینی میانگین تولید نفت عربستان سعودی در سال ۲۰۲۴ برابر ۹ میلیون بشکه در روز است. این درحالی است که این رقم در سال ۲۰۲۳، برابر ۹.۶ میلیون بشکه در روز بوده است. این کاهش عمدتا به دلیل کاهش تولید ناشی از توافق اوپک پلاس بوده است.

با این حال S&P انتظار دارد که از سال ۲۰۲۵ و با افزایش تقاضای جهانی، تولید نفت روند صعودی به خود بگیرد. با وجود کاهش موقت تولید نفت عربستان، پیش‌بینی می‌شود که اقتصاد کلی این کشور در سال جاری به میزان ۱.۴ درصد رشد کند. این درحالی است که این رقم در سال ۲۰۲۳ شاهد انقباض ۰.۸ درصدی بوده است. این‌گونه پیش‌بینی می‌شود که رشد اقتصادی عربستان در سال‌های ۲۰۲۵ تا ۲۰۲۷ افزایش یافته و متوسط نرخ رشد ۴.۳ درصدی را کسب کند. تلاش‌های عربستان به منظور تسریع سرمایه‌گذاری‌ها در بخش‌های غیرنفتی منجر به تقویت مصرف شده است، امری که

ظرفیت تولید را افزایش خواهد داد.

بخش‌های کلیدی که از این سرمایه‌گذاری‌ها بهره‌مند خواهند شد، عبارتند از: بخش تولید لجستیک و معدن که برای گسترش سهم اقتصاد غیرنفتی این کشور از اهمیت فراوانی برخوردارند.

گفتنی است صندوق بین‌المللی پول در گزارش اخیر خود اعلام کرد؛ تحول اقتصادی عربستان با سرعتی چشمگیر پیش‌می‌رود و پیش‌بینی می‌شود که هم‌زمان با لغو تدریجی کاهش تولید نفت، رشد تولید ناخالص داخلی این کشور تا سال ۲۰۲۵ به ۴.۷ درصد خواهد رسید. در صورت تداوم اصلاحات و حمایت از رشد بخش غیرنفتی، احتمال ارتقای رتبه عربستان سعودی و رشد پایدار درآمد سرانه طی ۲ سال آینده وجود دارد.

نشست چهارجانبه در خصوص جاده توسعه در بغداد

وزارت حمل‌ونقل عراق اعلام کرد؛ این کشور در راستای بررسی روند کار جاده توسعه، اقدام به برگزاری نشست چهارجانبه در سطح وزرا در اول ماه نوامبر سال جاری خواهد کرد. وزارت حمل‌ونقل تاکید کرد پروژه جاده توسعه پس از اتمام مراحل طرح‌های تفصیلی در سال ۲۰۱۵ اجرایی خواهد شد. سخنگوی وزارت حمل‌ونقل عراق ضمن آنکه پروژه جاده توسعه که از ۱۱ استان کشور عبور می‌کند را رویای عراقی‌ها دانست، اعلام کرد؛ بغداد در اول نوامبر آینده میزبان نشست وزرای کشورهای ترکیه، قطر و امارات خواهد بود که به‌دستور محمد شیاع السودانی؛ نخست‌وزیر عراق و به‌منظور بحث و بررسی روند کار پروژه جاده توسعه برگزار خواهد شد. بندر فاو نقطه آغاز جاده توسعه به سمت اروپا محسوب می‌شود که پس از مرحله ارائه طرح‌های اولیه، این پروژه وارد مرحله طرح‌های تفصیلی و پس از آن در سال ۲۰۲۵ وارد مرحله اجرایی خواهد شد. از سوی دیگر برخی از شرکت‌های جهانی در تنظیم سیاست‌های کلی و چشم‌اندازهای اقتصادی و مالی جاده توسعه مشارکت دارند. در همین راستا ترکیه در تداوم اجرای این پروژه اهتمام ویژه‌ای داشته‌است. اخیراً وزیر حمل‌ونقل مصر نیز در دیدار خود با نخست‌وزیر عراق نسبت به مشارکت موثر این کشور در تکمیل پروژه جاده توسعه اعلام آمادگی کرده‌است.

برگزاری دور نخست مذاکرات تجارت آزاد میان شورای همکاری خلیج فارس و اندونزی

اخیراً دور اول مذاکرات میان کشورهای شورای همکاری خلیج فارس و اندونزی در مورد انعقاد توافق‌نامه تجارت آزاد FTA انجام شد. این مذاکرات از نهم تا سیزدهم سپتامبر ۲۰۲۴ در جاکارتا با هدف تعیین چارچوب مذاکرات آینده و تلاش برای تایید نهایی توافق‌نامه طی ۲۴ ماه آینده انجام خواهد شد.

در این مذاکرات طیف گسترده‌ای از موضوعات از جمله تجارت کالا و خدمات، سرمایه‌گذاری، رویه‌های گمرکی، قوانین مبدا، موانع فنی تجارت، اقدامات در حوزه بهداشت و سلامت، نگهداشت نباتات گیاهی، تسهیل تجارت، تجارت دیجیتال و سایر راهکارهای تجاری مورد بحث و گفت‌وگو قرار گرفت. اهداف اصلی این دور از مذاکرات، توافق بر روی اصول راهنمای مذاکرات و تعیین چارچوبی برای دوره‌های آتی بود. هدف نهایی گفت‌وگو دست‌یابی به یک توافق‌نامه جامع طی دو سال آینده است تا روابط اقتصادی میان کشورهای شورای همکاری خلیج فارس و اندونزی به‌عنوان بزرگ‌ترین اقتصاد جنوب شرق آسیا را تقویت کند.

رئیس تیم مذاکره‌کننده سعودی از پایان موفقیت‌آمیز دور اول مذاکرات ابراز خرسندی و اظهار کرد که این مذاکرات نشان‌دهنده عزم مشترک دو طرف برای تقویت روابط اقتصادی و تجاری است.

همچنین وی بر اهمیت ایجاد یک شراکت راهبردی قوی که به نفع مردم هر دو منطقه باشد، تاکید کرد. تمامی طرف‌ها به توافقی متعهد هستند که فرصت‌های تجاری و سرمایه‌گذاری بیشتری را فراهم کرده و به رشد و شکوفایی اقتصادی متقابل کمک می‌کند.

تفاهم تجاری میان کشورهای حوزه خلیج فارس و نیوزیلند

اخیراً دبیرکل شورای همکاری خلیج فارس در دیدار خود با وزیر امور خارجه نیوزیلند، اعلام کرد؛ کشورهای عضو این شورا و نیوزیلند در مورد انعقاد توافق‌نامه تجارت آزاد، به تفاهم خوبی رسیده و تاکنون در مورد بیشتر مفاد آن به توافق رسیده‌اند. این توافق‌نامه که قرار است به‌زودی نهایی شود نقش مهمی در تقویت روابط اقتصادی و سرمایه‌گذاری بین دو طرف برجای خواهد گذاشت و منجر به تقویت منافع مشترک خواهد شد. توافق تجارت آزاد بین کشورهای خلیج فارس و نیوزیلند، شامل حذف یا کاهش تعرفه‌های گمرکی بر بیشتر کالاها، تسهیل قوانین ملی برای دسترسی به خدمات و ایجاد چارچوب‌های قانونی برای سرمایه‌گذاری‌ها است. در حال حاضر حجم مبادلات تجاری میان نیوزیلند و کشورهای خلیج فارس حدود ۵.۳ میلیارد دلار در سال برآورد می‌شود. محصولات اصلی صادراتی نیوزیلند به منطقه خلیج فارس شامل محصولات لبنی، گوشت بره و چوب است که بخش عمده‌ای از سبد صادراتی این کشور را تشکیل می‌دهند.

شراکت کویت، عمان در حوزه انرژی‌های تجدیدپذیر در اقلیم کردستان عراق

اقلیم کردستان عراق به یکی از مراکز مهم سرمایه‌گذاری در خاورمیانه تبدیل شده و با منابع طبیعی غنی خود، به‌ویژه در حوزه نفت و گاز، توجه بسیاری از سرمایه‌گذاران بین‌المللی و منطقه‌ای را به خود جلب کرده‌است. در همین راستا اخیراً مذاکراتی میان دولت کردستان عراق و شرکت‌های مطرح عمانی و کویتی با هدف توسعه همکاری در زمینه انرژی‌های تجدیدپذیر انجام گرفته‌است.

اخیراً نخست‌وزیر اقلیم کردستان دیداری با رئیس گروه بهوان عمان و مدیرعامل گروه الخرافی کویت در شهر اربیل انجام داد. هدف این دیدار بررسی

فرصت‌های سرمایه‌گذاری مشترک در بخش انرژی‌های تجدیدپذیر بود. این مذاکرات در شرایطی انجام شد که با تصویب قانون جدید انرژی تجدیدپذیر در مجلس عراق و در آینده نزدیک، انتظار می‌رود فرصت‌های جدیدی را برای همکاری‌های بین‌المللی در این حوزه فراهم آورد.

تصویب این قانون به کاهش وابستگی عراق به واردات گاز و انرژی از کشورهای همسایه کمک خواهد کرد و مسائل فنی مرتبط با واردات را برطرف می‌کند. در همین حال این طرح توسعه به ارتقای فرصت‌های اقتصادی و تجاری منتهی می‌شود.